



## Gabra tal-ġurisprudenza

**Kawża C-301/15**

**Marc Soulier**

**u**

**Sara Döke**

**vs**

**Premier ministre**

**u**

**Ministre de la Culture et de la Communication**

(talba għal deċiżjoni preliminari, imressqa mill-Conseil d'État (kunsill tal-istat, Franza))

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Proprjetà intellettuali u industrijali – Direttiva 2001/29/KE – Drittijiet tal-awtur u drittijiet relatati – Artikoli 2 u 3 – Drittijiet ta' riproduzzjoni u ta' komunikazzjoni lill-pubbliku – Portata – Kotba 'li ma humiex disponibbli' li ma humiex jew li ma humiex iktar ippubblikati – Leġislazzjoni nazzjonali li tafda lil soċjetà ta' ġestjoni kollettiva l-eżerċizzju tad-drittijiet ta' sfruttament diġitali, għal finijiet kummerċjali, tal-kotba li ma humiex disponibbli – Preżunzjoni legali ta' kunsens tal-awturi – Assenza ta' mekkaniżmu li jggarantixxi l-informazzjoni effettiva u individwalizzata tal-awturi”

Sommarju – Sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja (It-Tielet Awla) tas-16 ta' Novembru 2016

1. *Approssimazzjoni tal-leġislazzjonijiet - Drittijiet tal-awtur u drittijiet relatati - Direttiva 2001/29 - Armonizzazzjoni ta' ċerti aspetti tad-drittijiet tal-awtur u ta' drittijiet relatati fis-soċjetà tal-informazzjoni - Drittijiet ta' riproduzzjoni u ta' komunikazzjoni lill-pubbliku - Portata*

*(Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill 2001/29, Artikoli 2(a) u 3(1))*

2. *Approssimazzjoni tal-leġislazzjonijiet - Drittijiet tal-awtur u drittijiet relatati - Direttiva 2001/29 - Armonizzazzjoni ta' ċerti aspetti tad-drittijiet tal-awtur u ta' drittijiet relatati fis-soċjetà tal-informazzjoni - Drittijiet ta' riproduzzjoni u ta' komunikazzjoni lill-pubbliku - Necessità tal-kunsens minn qabel tal-awtur - Kunsens implicitu - Ammissibilità - Kundizzjonijiet*

*(Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill 2001/29, premessa 9 u l-Artikoli 2(a), 3(1) u 5)*

3. *Approssimazzjoni tal-leġislazzjonijiet - Drittijiet tal-awtur u drittijiet relatati - Direttiva 2001/29 - Armonizzazzjoni ta' ċerti aspetti tad-drittijiet tal-awtur u ta' drittijiet relatati fis-soċjetà tal-informazzjoni - Drittijiet ta' riproduzzjoni u ta' komunikazzjoni lill-pubbliku - Leġislazzjoni nazzjonali li tafda lil soċjetà ta' ġestjoni kollettiva l-eżerċizzju tad-drittijiet ta'*

*sfruttament digitali, għal finijiet kummerċjali, tal-kotba li ma humiex disponibbli - Assenza ta' mekkaniżmu li jggarantixxi l-informazzjoni effettiva u individwalizzata tal-awturi kkonċernati - Inammissibbiltà*

*(Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill 2001/29, Artikoli 2(a) u 3(1))*

4. *Approssimazzjoni tal-leġislazzjonijiet - Drittijiet tal-awtur u drittijiet relatati - Direttiva 2001/29 - Armonizzazzjoni ta' ċerti aspetti tad-drittijiet tal-awtur u ta' drittijiet relatati fis-soċjetà tal-informazzjoni - Drittijiet ta' riproduzzjoni u ta' komunikazzjoni lill-pubbliku - Leġislazzjoni nazzjonali li tafda lil soċjetà ta' ġestjoni kollettiva l-eżerċizzju tad-drittijiet ta' sfruttament digitali, għal finijiet kummerċjali, tal-kotba li ma humiex disponibbli u li tissuġġetta d-dritt tal-irtirar tal-awturi għal formalitajiet - Inammissibbiltà*

*(Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill 2001/29, Artikoli 2(a) u 3(1))*

1. Il-protezzjoni li l-Artikolu 2(a) u l-Artikolu 3(1) tad-Direttiva 2001/29, dwar l-armonizzazzjoni ta' ċerti aspetti ta' drittijiet tal-awtur u drittijiet relatati fis-soċjetà tal-informazzjoni, jagħtu lill-awturi għandha tiġi interpretata b'mod wiesa' u ma hijiex limitata għat-tgawdija tad-drittijiet iggarantiti minn dawn id-dispożizzjonijiet, iżda testendi wkoll għall-eżerċizzju ta' dawn id-drittijiet.

(ara l-punti 30, 31)

2. Id-drittijiet iggarantiti lill-awturi mill-Artikolu 2(a) u mill-Artikolu 3(1) tad-Direttiva 2001/29, dwar l-armonizzazzjoni ta' ċerti aspetti ta' drittijiet tal-awtur u drittijiet relatati fis-soċjetà tal-informazzjoni, huma ta' natura preventiva, fis-sens li kull att ta' riproduzzjoni jew ta' komunikazzjoni lill-pubbliku ta' xogħol minn terz jehtieg il-kunsens minn qabel tal-awtur tiegħu. Minn dan jirriżulta li, bla ħsara għall-eċċezzjonijiet u għal-limitazzjonijiet previsti, b'mod eżawrjenti, fl-Artikolu 5 tad-Direttiva 2001/29, kull użu ta' xogħol imwettaq minn terz mingħajr tali kunsens minn qabel għandu jitqies li jikser id-drittijiet tal-awtur ta' dan ix-xogħol.

Madankollu, l-Artikolu 2(a) u l-Artikolu 3(1) tad-Direttiva 2001/29 ma jippreċiżawx il-mod li bih il-kunsens minn qabel tal-awtur għandu jiġi espress, b'mod li dawn id-dispożizzjonijiet ma jistgħux jiġu interpretati fis-sens li jimponu li tali kunsens ikun neċessarjament espress b'mod esplicitu. Għall-kuntrarju, hemm lok li jitqies li dawn id-dispożizzjonijiet jippermettu wkoll li dan jiġi espress b'mod implicitu. Madankollu, l-għan ta' protezzjoni għolja tal-awturi li l-premessa 9 tad-Direttiva 2001/29 tirreferi għalih jimplika li l-kundizzjonijiet li fihom kunsens implicitu jista' jiġi aċċettat għandhom ikunu ddefiniti b'mod strett, sabiex il-prinċipju stess ta' kunsens minn qabel tal-awtur ma jitlifx l-effett tiegħu. B'mod partikolari, kull awtur għandu jkun effettivament informat dwar l-użu futur tax-xogħol tiegħu minn terz u dwar il-mezzi għad-dispożizzjoni tiegħu sabiex jipprojbixxih jekk huwa jkun jixtieq jagħmel dan.

(ara l-punti 33-35, 37, 38)

3. L-Artikolu 2(a) u l-Artikolu 3(1) tad-Direttiva 2001/29, dwar l-armonizzazzjoni ta' ċerti aspetti ta' drittijiet tal-awtur u drittijiet relatati fis-soċjetà tal-informazzjoni, għandhom jiġu interpretati fis-sens li dawn jipprekludu li leġislazzjoni nazzjonali tafda lil soċjetà kolletriċi ta' drittijiet tal-awtur awtorizzata l-eżerċizzju tad-dritt li tawtorizza r-riproduzzjoni u l-komunikazzjoni lill-pubbliku, fil-forma digitali, ta' kotba msejha "li ma humiex disponibbli", jiġifieri kotba ppubblikati fl-Istat Membru kkonċernat u li ma humiex iktar is-suġġett la ta' tixrid kummerċjali u lanqas ta' pubblikazzjoni fil-forma stampata jew digitali, filwaqt li tippermetti lill-awturi ta' dawn il-kotba jew lill-aventi kawża tagħhom jopponu jew itemmu tali eżerċizzju, fil-kundizzjonijiet stabbiliti minn din il-leġislazzjoni.

Fil-fatt, sa fejn tali leġizlazzjoni ma tinkludix mekkaniżmu li jiggerantixxi l-informazzjoni effettiva u individwalizzata tal-awturi, ma huwiex eskluż li xi wħud mill-awturi kkonċernati fir-realtà lanqas biss jafu dwar l-użu previst tax-xogħlijiet tagħhom, u għaldaqstant ma jistgħux jieħdu pożizzjoni, f'sens jew fiehor, dwar dan l-użu. F'dawn iċ-ċirkustanzi, sempliċi assenza ta' oppożizzjoni min-naħa tagħhom ma tistax titqies bħala l-espressjoni tal-kunsens implicitu tagħhom għal dan l-użu. Dan huwa iktar u iktar il-każ peress li tali leġizlazzjoni tirrigwarda kotba li, filwaqt li fil-passat kienu s-sugġett ta' pubblikazzjoni u ta' tixrid kummerċjali, issa ma għadhomx iktar. Dan il-kuntest partikolari jipprekludi li jista' jiġi preżunt b'mod raġonevoli li, fin-nuqqas ta' oppożizzjoni min-naħa tagħhom, l-awturi kollha ta' dawn il-kotba "minsija" huma, madankollu, favorevoli għat-"tqajjim mill-ġdid" tax-xogħlijiet tagħhom, bil-għan tal-użu kummerċjali tagħhom f'forma diġitali. Ċertament, id-Direttiva 2001/29 ma tipprekludix li leġizlazzjoni nazzjonali tfittex li tilhaq għan bħalma huwa l-isfruttament diġitali ta' kotba li ma humiex disponibbli fl-interess kulturali tal-konsumaturi u tas-soċjetà kollha. Madankollu, l-ilhiq ta' dan il-għan u ta' dan l-interess ma jistax jiġġustifika deroga, mhux prevista mil-leġislatur tal-Unjoni, mill-protezzjoni żgurata lill-awturi minn din id-direttiva.

(ara l-punti 43-45, 52 u d-dispożittiv)

4. Minn natura esklużiva tad-drittijiet ta' riproduzzjoni u ta' komunikazzjoni lill-pubbliku previsti fl-Artikolu 2(a) u fl-Artikolu 3(1) tad-Direttiva 2001/29, dwar l-armonizzazzjoni ta' ċerti aspetti ta' drittijiet tal-awtur u drittijiet relatati fis-soċjetà tal-informazzjoni, jirriżulta li l-awturi huma l-uniċi persuni li lilhom din id-direttiva tagħti, primarjament, id-dritt jisfruttaw ix-xogħlijiet tagħhom. Minn dan jirriżulta li, għalkemm id-Direttiva 2001/29 ma tipprojbixxix lill-Istati Membri jagħtu, barra minn hekk, ċerti drittijiet jew ċerti benefiċċji lil terzi, bħal pubblikaturi, dan huwa bil-kundizzjoni li dawn id-drittijiet u dawn il-benefiċċji ma jippreġudikawx id-drittijiet li din id-direttiva tagħti b'mod esklużiv lill-awturi. Għaldaqstant, meta l-awtur ta' xogħol jiddeċiedi, fil-kuntest tal-implementazzjoni ta' leġizlazzjoni li tafda lil soċjetà ta' ġestjoni kollettiva l-eżerċizzju tad-drittijiet ta' sfruttament diġitali, għal finijiet kummerċjali, tal-kotba li ma humiex disponibbli, itemm l-isfruttament futur ta' dan ix-xogħol fil-forma diġitali, dan id-dritt għandu jkun jista' jiġi eżerċitat mingħajr ma jkollu jiddependi, f'ċerti każijiet, mir-rieda konkordanti ta' persuni għajr dawk li dan l-awtur awtorizza minn qabel sabiex jipproċedu għal tali sfruttament diġitali, u għaldaqstant, mill-kunsens tal-pubblikatur li barra minn hekk, għandu biss id-drittijiet ta' sfruttament ta' dan ix-xogħol fil-forma stampata.

Barra minn hekk, mill-Artikolu 5(2) tal-Konvenzjoni ta' Berne għall-Protezzjoni ta' Xogħlijiet Letterarji u Artistiċi, jirriżulta li t-tgawdija u l-eżerċizzju tad-drittijiet ta' riproduzzjoni u ta' komunikazzjoni lill-pubbliku mogħtija lill-awturi permezz ta' din il-konvenzjoni u li jikkorrispondu għal dawk previsti fl-Artikolu 2(a) u fl-Artikolu 3(1) tad-Direttiva 2001/29 ma jistgħux ikunu sugġetti għal ebda formalità. Minn dan b'mod partikolari jirriżulta li l-awtur ta' xogħol għandu jkun jista' jtemm l-eżerċizzju, minn terz, tad-drittijiet ta' sfruttament fil-forma diġitali li huwa għandu fuq dan ix-xogħol, u b'dan il-mod jipprojbixxih minn kull użu futur f'tali forma, mingħajr ma jkollu preliminarjament jissugġetta ruħu, f'ċertu każijiet, għal formalità li tikkonsisti f'li jipproduċi l-prova li persuni oħra ma humiex, barra minn hekk, detenturi ta' drittijiet oħra fuq dan ix-xogħol, bħal dawk li jirrigwardaw l-isfruttament tiegħu fil-forma stampata.

(ara l-punti 47-51)